

Яго Высокапраасвяшчэнства Кірылу нававыбранаму Патрыярху Маскоўскаму і ўсяе Русі

Ваша Высокапраасвяшчэнства, Сярдэчна вітаю Вас з выбараннем Патрыярхам Маскоўскім і ўсяе Русі. Вы з'яўляецеся адным з самых паважаных царкоўных іерархаў, на працягу многіх гадоў уносіце вялікі ўклад у справу адраджэння Праваславаў і ўмацавання яго міжнароднага ўплыву. Ваша нястомная праца садзяе інавацыйнае міжканфэсійнае супрацоўніцтва ў грамадстве, умацаванню яго маральнага асновы.

У Беларусі Вас добра ведаюць і цэняць як аўтарытэтычнага пастыра і ралігійнага дзеяча. Складзясца, што шчасна, што існаваў, якія склаліся паміж нашымі народамі, яшчэ больш умацоўвацца ў гады Вашага пераасвяшчэнства.

Выказваю ўпэўненасць, што і на гэтай адказнай пасадзе Вы будзеце адстойваць адзінства праваслаўнай царквы, прапаведуючы хрысціянскія ідэалы ўзаемапавагі, верацярпнасці і міласэрнасці. Ад усяй душы жадаю Вам, Ваша Высокапраасвяшчэнства, моцнага здароўя, мудрасці і дапамогі Божай у мнагачкажым Патрыяршым служэнні.

З павагай, Аляксандр ЛУКАШЭНКА, Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.

Мінск, 28 студзеня 2009 года.

Грамадска-кансультатыўны савет створаны пры Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі

У склад савета ўвайшлі прадстаўнікі розных грамадскіх аб'яднанняў, палітычных партый, іншых грамадска-палітычных арганізацый Беларусі. Узначальвае савет кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзімір Макей. Асноўная мэта стварэння Грамадска-кансультатыўнага савета — абмеркаванне актуальных пытанняў развіцця дзяржавы і грамадства, выпрацоўка прапановаў па больш актыўным уключэнні Рэспублікі Беларусі ў агульнасусветныя працэсы, удасканаленні напрамкаў сацыяльна-эканамічнага і палітычнага развіцця краіны.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

АБСЕ падтрымлівае стварэнне Грамадска-кансультатыўнага савета

АБСЕ падтрымлівае стварэнне ў Беларусі Грамадска-кансультатыўнага савета пры Адміністрацыі Прэзідэнта. Аб гэтым паведаміў кіраўнік Філіпа АБСЕ ў Мінску Ганс-Еган Шміт.

АБСЕ адносіцца станоўча да гэтай ініцыятывы, таму што зацкаўлена ў арганізацыі абмену думкамі паміж прадстаўнікамі органаў улады і грамадства, адназначна Ганс-Еган Шміт. «Мы будзем падтрымліваць гэту ініцыятыву», — дадаў ён.

БЕЛТА.

«Цэптар груп» плануе адкрыць у Беларусі страхавую і лізінгавую кампаніі

Аб гэтым паведаміў уладальнік і прэзідэнт кампаніі Філіп Цэптар на сустрэчы з прэм'ер-міністрам Беларусі Сяргеем Сідорскім.

Таксама цяпер з урадам Беларусі прадаўжаюцца перагаворы па пытанні будаўніцтва кампаніі «Цэптар груп» бізнес-цэнтра ў Мінску коштам 200 млн еўра. Акрамя таго, «Цэптар груп» мае намер арганізаваць у Беларусі фірму, якая будзе займацца арганізацыяй і кансультаваннем па пытанні прыватызачыяў дзейнасці ў краіне. Паводле слоў Філіпа Цэптара, «сусветны фінансавы крызіс не ў вялікай ступені закрануў нашу краіну. Нават у гэты час Беларусь уцяляе сабой дзяржаву, якая пакуль што дзейная для інвеставання».

БЕЛТА.

Беларусь і Расія павінны прымаць уважаныя рашэнні на карысць сваіх таваравытворцаў

Беларусь і Расія павінны прымаць уважаныя рашэнні на карысць сваіх таваравытворцаў, каб захоўваць рост таварных і фінансавых патокаў. Аб гэтым заявіў у Мінску прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі на сустрэчы з міністрам эканамічнага развіцця Расіі Эльвірай Набілінай.

Кіраўнік беларускага ўрада нагадаў, што ў пачатку мінулага года «сектыкі запэўнівалі нас у невяканальнасці наменчаных сумесных планаў». Але атрыманы вынік сведчыць аб адваротным: тавараабарот паміж Беларуссю і Расіяй у 2008 годзе склаў амаль \$35 млрд і ўзрос на 40 працэнтаў. Паводле слоў прэм'ер-міністра, беларускі экспарт, хоць і меншы за імпарт, расце па розных таварных групам і пераважна чаканае. Гэтым садзейнічае вялікая работа, якую праводзяць беларускі і расійскі бакі. Так, на мінулы год у Беларусі з візітам пабыў прэм'ер-міністр Татарстана. Чатыры гады таму ў горадзе Елабуга (Татарстан) была створана сумесная вытворчасць беларускіх трактароў. У мінулым годзе там было сабрано 5,2 тыс. трактароў «Беларусь», ідзе лаякалізацыя вытворчасці. Акрамя таго, Беларусь выходзіць на актыўнае супрацоўніцтва з кіраўніцтвам заводаў у Санкт-Пецярбургу. Вырашаюцца пытанні па сумеснай трайбеліўскай вытворчасці. «Усё гэта сведчыць аб тым, што тавараабарот будзе расці, і нам неабходна прымаць уважаныя рашэнні, асабліва ва ўмовах сусветнага фінансавога крызісу, які будзе вызваляць рабочыя месцы ў розных сектарах эканомікі. Мы павінны рабіць усё магчымае, каб людзі былі занятыя», — падкрэсліў Сяргей Сідорскі.

Ён таксама паведаміў, што ў бліжэйшы час на пасяджэнні саюзнага ўрада ў Маскве будзе абмяркоўвацца план сумесных дзеянняў Беларусі і Расіі ва ўмовах сусветнага крызісу. На гэтай сустрэчы будзе разглядацца пытанні, вырашэнне якіх неабходна актывізаваць, у тым ліку і аб сістэме даверу плацджоў. Беларускі прэм'ер адзначыў актыўную работу з расійскімі банкамі. У Беларусі працуюць практычна ўсе філіялы расійскіх банкаў. У студзені падпісана пагадненне са Знешні-эканомбанкам Расіі аб ўзаемадапамогі ва ўмовах крызісу. Дасягнута дамоўленасць з прэм'ер-міністрам Расіі Уладзімірам Пуціным абмеркаваць у лютым на пасяджэнні наглядальнага савета беларускія праекты. Іх разгляд ініцыяваў прэм'ер-міністр Беларусі. Падпісана таксама пагадненне з расійскім Расбанкам. У бліжэйшы час будзе падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве з Ашчадным банкам Расіі.

БЕЛТА.

Уезд у пагранічную зону спрашчаецца

Уезд у пагранічную зону Беларусі з 5 лютага спрашчаецца. Аб гэтым паведаміў на семінары ў Мінску намеснік начальніка аддзела ўпраўлення пагранічнай службы Дзяржапрагранкітэа Міхаіл Аксянюк. З 5 лютага 2009 года ў сілу ўступаюць новыя правілы наведвання пагранічнай зоны, згодна з якімі грамадзянінам Беларусі дастаткова заплаціць дзяржаўшліну ў памеры 0,2 базавай велічыні (цяпер ён памер складае ВР35 тыс.) і на любым пагранічным пасту па звычайным прынцыпе аформіць адпаведны дазвол.

БЕЛТА.

АНТЫКРЫЗІСНАЯ ЭКАНОМІКА

«ЧЫРВОНЫ ХАРЧАВІК» У ШАКАЛАДЗЕ

За крызісам людзі не перасталі есці салодкае. Нават наадварот, ААТ «Чырвоны харчавік» яшчэ больш вырабіла і прадае зефіру, халвы і мармеладу. Дырэктар Мікалай Чыслюў паведаміў, што ў студзені прадпрыемства дасягне 125 % у тэмпах росту вытворчасці.

Праўда, нельга сказаць, што на-ступствы сусветнага фінансавога крызісу зусім не закранулі гэта вядомае беларускае прадпрыемства. Сыравіна з краін далёкага замежжа (пекцін з Францыі, жэлацін з Даніі і агар з Чылі) падаражала ад 10 да 25 %.

— Аднак гэта не азначае, што наша прадукцыя будзе даражэйша для беларускага спажыўца, — запэўніў Мікалай Чыслюў. — У нас ёсць яшчэ задзел у рэнтабельнасці. Але гэта сур'ёзнае пытанне. Напрыклад, мы набываем натуральную шакаладную глазуру ў Расіі. Яна вырабляецца з какавабабу, неўраджай якіх нагнаў цану. Калі ў Беларусі цэны ўзнімуцца толькі на 0,5 %, то з лютага наша прадукцыя ў Расіі падаражэе больш істотна. Праўда, выпадзе вельмі асцярожна павялічыць экспартныя цэны і жорстка кантраляваць сітуацыю, каб не страціць рынку збыту.

Каб не толькі выжыць, але і захаваць тэмпы развіцця ў крызісны час, дырэктар «Чырвоны харчавік» вылучае дзве асноўныя пазіцыі: высокую якасць прадукцыі і забаву новых знешніх рынкаў збыту.

Курс зямельнага валют, установаўнае НБ РБ з 29.01.2009 г. (для біз. разлікаў)	Курс зямельнага валют для безвалютных разлікаў	Цэнтрабанк РФ
1 долар ЗША	2 706,00	
1 еўра	3 598,71	
1 латывійскі лат	5 119,67	
1 літоўскі літ	1 041,85	
1 чэшская крона	130,64	USD 33,2155
1 польскі злоты	823,37	10 UAH 41,7542
1 расійскі рубель	81,47	1000 BYR 12,2838
1 украінская грывня	335,32	EUR 44,0305

Падрыхтаваны ў часопісе «Галоўны Бюлетэнь» ГБ на 2009 год у рэдакцыі па сваёй вывадкай інавацыянальнасці. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўсцова УПН» 100024047
Ліцэнзійны нумар № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 ад 02.05.2009

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

29 СТУДЗЕНЯ 2009 г.
ЧАЦВЕР
№ 16
(26374)

Кошт 550 рублёў

ВЫДАЕЦЦА з 9 ЖНІУНЯ 1917 г.

Такая цыбуля можа вырасці толькі ў добрага гаспадары, такога, як Аляксандр БАРУШКА — фермера з вёскі Малеч Бярозаўскага раёна. У гэтым раёне зарэгістраваны 23 фермерскія гаспадаркі, але пастахова спраўляцца ў сельгасвытворчасці ўдаецца не ўсім. Аляксандру зямля дасталася не лепшая ды і не побач з сяўдзібай, а за 12 кіламетраў. Аляксандр Іванавіч і яго жонка Вера Віктаруна не з тых, хто спыняецца нападзорогі. Аграроны па адкацыі, спачатку на трох, а пазней на трыццаці трох гектарах навучыліся атрымліваць добрыя ўраджай бульбы, капусты, буракі і цыбулі, заклалі сад. Дапамагаюць гаспадарам свае чаццёра дзядзю і ў тым ліку малодшая 11-гадовая Маша (на фотаздымку). А яшчэ Аляксандр Барушка ўзначальвае Савет фермераў раёна, кажа, што складанасцю ў бярозаўскіх фермераў нямае і трыба іх вырашчаць.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ Ў ПЕРШЫМ КВАРТАЛЕ ЗАСТАНЕЦА НЯЗМЕННОЙ

Грошы

Акрамя таго, кошт валютнага кошыка да 1 красавіка будзе бліжэй да ВР960, паведаміў у сустрэчы з журналістамі ў Мінску старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Пётр Пракаповіч.

Сёння ўжо ніхто, на думку Пятра Пракаповіча, не сумняваецца ў тым, што сусветны фінансавы крызіс будзе мець доўгі перыяд. «Таму мы ў гэтых умовах — зэйважыць галоўны банк — павінны вырашчаць самую галоўную задачу — забяспечыць вы-

сусветнага крызісу, у рэспубліцы былі вымушаны пайсці на аднара- зовую карэкцыю курсу. Дарчы, асноўныя гандлёвыя партнёры Беларусаў яшчэ летась значна дэваль- вавалі свае нацыянальныя валюты. У выніку наша рэспубліка, падкрэ- сіў старшыня праўлення Наббанка, страціла канкурэнтаздольнасць сва- ёй прадукцыі. І давалася рабіць тар- мінковыя задаткі, каб стымуляваць экспартэраў. «З іншага боку, вопыт працы ў мінулым уз'язіні нас, што ў такіх умовах мы не можам вырашчаць

усе задачы, калі не забіспечым знешняе запавязанні, якія даюць магчымасць стабільна працаваць эканоміцы, фінансавай сістэме, — зазначыў Пётр Пракаповіч. — Мы летась патрацілі каля 3 мільярдаў долараў ЗША, каб забяспечыць ста- більную працу эканомікі. Каб пры- цягнуць знешнія сродкі ў гэтым го- дзе, нам неабходна было мець пад- трымку з боку галоўнага заканадаў- цы «моды» ў гэтым пытанні — Між- народнага валютнага фонду».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Праз 2 гады сувязь у краіне будзе на ўзроўні 10 перадавых еўрапейскіх краін

— Мінулы год мы пачыналі вельмі складана — нам было да- вядзена павышанае заданне па прыросце паслуг насельніцтву, — падзяліўся вынікамі працы галіны за мінулы год міністр сувязі і інфарматызацыі Мікалай Панцель. — І пры заданні 114,5 % да канца года мы яго нават перавыканалі: прырост склаў 116,5 %, 16,5 працэнта, дзедзіць, лімба не вялікая і не кажа напрамку пра тое, што мы зрабілі. Але я хачу сказаць, што галіна сувязі ў 2008 годзе аказала паслуг насельніцтву на суму 2 трлн 655 млрд беларускіх рублёў. Гэтая ўжо значная лімба.

Мікалай Пятровіч расказаў, што ў 2008 годзе ў галіну сувязі было прыцягнута 664,6 млрд беларускіх рублёў інвестыцый, асноўнымі на- прамамі, якіх стала развіццё се- так мясцовай сувязі і выкананне праграмы развіцця і адраджэння вёскі. За мінулы год праведзена мадэрнізацыя амаль 300 п'ячкі нумароў абанэнтскіх ліній, прычым колькасць тэлефонных нумароў юрыдычных і прыватных асобаў павялічылася на 150 тыс.

— Напўна, мінулы год першы, калі мы дабіліся скарачэння чаргі на ўсталяванне тэлефона. У параў- нанні з пачаткам яна паменела на- дзе на 30 тысяч чалавек, — пахва- ліўся міністр.

Задволены ён і развіццём па- слуг мабільнай сувязі. За мінулы год узровень пакрыцця тэрыторыі Беларусі мабільнымі аператарамі ўзрос амаль на 3 % і складае за- раз 93 %. Колькасць актыўных абан- тэнтаў стала больш за 8 мільёнаў, прычым у Мінскаўзязі актыўнымі ўжо не лічцца тыя, хто маўчаў болей за 2 месяцы.

На пытанне пра павышэнне та- рыфаў па паслугі МТС і VELCOM Мікалай Пятровіч адказаў, што не бачыць тут нічога дзіўнага:

— Я павінен вам сказаць, што за мінулы год, па звестках Нац- статкама, тарыфы выраслі ўсяго на 4

хачу адразу сказаць, што яна рас- працоўвалася да таго часу, як крызіснае з'язві закруцілі Беларусаў. Але гэта не толькі за кошт падведмасных арганізацый, а за кошт усяй гульты на рынку тэле- камунікацый, у тым ліку і правай- дараў, і аператараў кабельнага тэле- бачання.

Дарчы, Міністэрства сувязі і ін- фарматызацыі ўзяло на сябе абав- язальнасць да канца 2010 года забяспечыць пакрыццё тэрыторыі краіны, на якой праживае 80 % на- сельніцтва, лічбавым тэлевізійным вышчэннем. Мікалай Панцель спад- зядзецца, што да таго часу і пра- мысловыя прадпрыемствы налад- дыць выпуск лічбавых прыставак да аналагавых тэлевізараў, пры- чым па даступным цэнах.

Што датычыцца 2009 года, то міністр сувязі і інфарматызацыі пакуль не бачыць падстаў турба- вацца:

— Гэты год мы пачынаем, зда- ецца, нармальна. Пакуль якіх-не- будзь сур'ёзных уздзеянняў крызі- су на сітуацыю ў галіне мы не ад- чуваем. Самеае эканаміка распуслі- бя працавала ўстойліва, ад гэтага будзе залежыць і вынік працы на- шай галіны. Заданне на гэты год у нас вельмі сур'ёзнае — забяспечыць прырост па паслугах сувязі для насельніцтва і юрыдычных асобаў у памеры 30 %. Гэта вельмі іс- тотная лімба — 1,9 трлн рублёў.

Выконваць гэтае заданне пла- нуецца ў першую чаргу праз раз- віццё новых паслуг: доступу да шы- ракапаўнаснага інтэрнэту і інтэрэк- тыўнага тэлебачання.

Павел БЕРАСЕЎ.

Прамая лінія

ЗЯМЁЛЬНАЕ ПЫТАННЕ ПАТРАБУЕ ЗРАЗУМЕЛАСЦІ І ДАКЛАДНАСЦІ

Зямельныя адносіны ў нашай краіне распрацоўваюцца і ўклад- няюцца ўжо не першы год, але і да гэтага часу ў насельніцтва заста- валася шмат пытанняў наконт справядлівасці і зразумеласці наяўных механізмаў, звязаных з зямельнай тэмай. З пачатку года ўступіла ў сілу новая рэдакцыя Зямельнага кодэкса Рэспублікі Беларусі. У да- кумцеце шмат чаго новага, што датычыцца зямельных участкаў для жыхароў у блкаваных дамах, аб зямельнай уласнасці для замежні- каў, аб тэрмінах атрымання зямельнай спадчыны, акрэсліваюцца больш глібка абмежаванні па максімальнай плошчы участкаў для гра- мадзян і г.д.

12 лютага, у чацвер, з 11.00 да 12.00 у рэдакцыі газеты на ўсе магчымыя пытанні зямельнай тэматыкі і рэгістрацыі нерухомай маё- масці чытачам выдання адкажа старшыня Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Рэспублікі Беларусі Георгій Іванавіч КУЗНЯЦОЎ.

Тэлефоны «прамой лініі» 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папа- рэднія пытанні прымаюцца па тэлефоне 8 (017) 287 17 51 або на адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а на «пра- мую лінію».

РОЗГАЛАС

А П О Ш Н Я Я
І Н Ф А Р М А Ц Ь
С У Т А К

НАС СТАЛА МЕНШ НА 18 ТЫСЯЧ

Паводле папярэдніх звестак, на 1 студзеня ў Беларусі пра- жывала 9 млн 671,4 тыс. чалавек.

Такім чынам, паведаміла прэс-сакратар Нацыянальнага статыс- тычнага камітэта Алена Кандраценка, за мінулы год колькасць на- сельніцтва краіны скарацілася на 18,4 тыс. чалавек. У прыватнасці, насельніцтва Брэстчыны зменшылася з 1 млн 435,1 тыс. да 1 млн 433 тыс., Віцебшчыны — з 1 млн 273,3 тыс. да 1 млн 265,2 тыс., Гомельшчыны — з 1 млн 468,6 тыс. да 1 млн 464,5 тыс., Гродзен- шчыны — з 1 млн 106,6 тыс. да 1 млн 102,6 тыс., Міншчыны — з 1 млн 461,8 тыс. да 1 млн 453,9 тыс., Магілёўшчыны — з 1 млн 129,6 тыс. да 1 млн 123,1 тыс. жыхароў. Аднаўм выключэннем тут ста- лася сталіца — насельніцтва Мінска павялічылася з 1 млн 814,8 тыс. да 1 млн 826,9 тыс. чалавек.

Асноўнай прычынай скарачэння колькасці жыхароў Беларусі ста- ліся так званыя «інтэрнацыянальныя страты». Летась ізрадзілася 107,9 тыс. дзяцей — на 4,5 тыс. больш, чым у 2007 годзе. Разам з тым у краіне памерла 134,4 тыс. чалавек — у параўнанні з пазамінулым годам гэты паказчык зноў-такі ўзрос на 1,5 тысячы. Пры гэтым адмоўнае сальда крыху зменшылася за кошт міграцыі. На працягу мінулага года на мясца месца жыхарства да нас прыехалі 17 413, таты ж і'ехалі за мяжу — 9268 чалавек.

Дарчы, зазначыла Алена Кандраценка, летась у краіне было зарэгістравана 77,2 тыс. шлюбав і амаль 36,7 тыс. разводваў. Пры- чым адносна 2007 года першы паказчык скараціўся на 14,6, а другі — узрос на 1,5 працэнта.

Сяргей ГРЫБ.

«АПЕТИТЫ» ЭПІДЭМІІ ГРЫПУ РАСТУЦЬ

Па стане на 27 студзеня эпідэмія грыпу ахапіла ўжо тэ- рыторыю васьмі раёнаў Гродзенскай вобласці: Навагрудска- га, Лідскага, Гродзенскага, Іўеўскага, Шчучынскага, Зэльвен- скага, Сялёцкага і Мастоўскага. Працягваюць грыпаваць таксама Жыткаўскі, Гродніцкі і Шароўскія раёны. 26 студзеня ўпершыню эпідэмія грыпу пераўшыла ў Пінску, Го- мелі, Барысаве, Бабруйску і Салігорску і ў другі раз — у Брэс- ці і Мінску.

Па прычыне хваробы больш як 30 працэнтаў вучэбнаў вучэб- ных працэс быў спынены ў 54 школах. 15 школ, вучні якіх адвіль- ся на незалепаных канікулах, размешчаны на тэрыторыі Брэсц- кай вобласці, 8 школ — у Віцебскай, 7 школ — у Гомельскай, 22 школы — у Гродзенскай вобласці і 2 школы — у Пухавіцкім раёне на Міншчыне. Разам з тым у 15 школах вучэбныя заняткі ўжо ад- ноўлены.

Надзея НИКАЛАЕВА.

НАЕЎСЯ!

Кур'ёсны выпадак здарыўся днём каля в. Камяніца-Жы- равецкая з жыхаркай Брэста. 72-гадовая жанчына ішла з аб'ёмным пакетам і вядром, гэта і прыцягнула ўвагу невя- дамага.

Пасля кароткай схваткі рабаўнік адабраў пакет і вядро ў пенсія- неркі і збег. Пацярпелая заявіла пра напад у Брэсцкі РАХ, паць рабаўніку пахвішчыца не было чым. У тым пакеце быў корм для са- бак, а ў вядры — адходы.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

БЕСПРАЦОЎНЫЯ ВЫРАБЛЯЮТ АЛКАГОЛЬ

У Палацкім раёне міліцыянеры ў гаражы 49-гадовага бес- працоўнага знайшлі цэлы міні-цэх па вытворчасці алкаголь- ной прадукцыі.

Канфіскавалі 5 тысяч гарлачковых этыкетак, 4,8 тысячы коркаў, 2,1 тысячы акцыянных марак Рэспублікі Беларусь і Расіі, якія ўжо выкарыстоўваліся, больш як 27 літраў вадкасі на аснове спірту — у пластыкавых каністрах.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Безнаўным разлікам — шырокую дарогу

Па выніках мінулага года доля разлікаў у рознічным гандлі краіны з выкарыстаннем пластыкавых картат склала зусім ня- значны паказчык — толькі 4 працэнтаў. Пры тым, што заданне на 2008 год складала 15 працэнтаў. Да канца 2010 года доля безнаўных разлікаў павіна дасягнуць 30 працэнтаў, заявіў на калегіі Міністэрства гандлю віцэ-прэм'ер Беларусі Андрэй Кабякоў.

«Пакуль пахваліцца няма чым, — адзначыў ён. — Час угавары, па ўсім бачна, скончыўся. Колькі мы здзіць і ўгаварыць? Мы прота павільчым памер інкасацыі да такіх памераў, каб вам стала вы- гадна займацца безнаўнымі разлікамі. Пры гэтым недзе будзе змен- шаце ё памер для безнаўных разлікаў».

Як сказаў далей Андрэй Кабякоў, тэхнічныя магчымасці для больш шырокага ўкаранення безнаўных разлікаў у краіне маюцца. «Мініс- тэрства гандлю сумесна з Нацыянальным банкам, банкіўскімі струк- турамі ў набліжаныя месяцы-паўтара павінны прыняць надзвычай- ныя меры, а інакш гэта называе не атрымлівацца, па выкананні пра- грамы ўкаранення безнаўных разлікаў». На думку выступіўшы, гэта дазволіць забяспечыць выхад у 2010 годзе на заплаваныя ўзро- вень разлікаў у рознічным гандлі з дапамогай банкіўскіх картат.

Сяргей РАСОЛЫКА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

НОВЫ ПАТРЫЯРХ

Позна ўчэрары 27 студзеня стала вядома імя новага патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі.

Ім стаў Мітрапаліт Смаленскі і Калінінградскі Кірыл, за якога прагаласавалі 508 з 702 дэлегатаў Памеснага сабора. Яшчэ 169 галасоў былі адданыя за другога кандыдата — Мітрапаліта Калужскага і Бароўскага Клімента. 23 біеле- тны былі прызначаны несапраўднымі, а два дэлегаты на- огул не прынялі ўдзелу ў галасаванні. Лічыцца, што Мітра- паліт Клімент з'яўляецца прадстаўніком кансерватыўнага крыла кіраўніцтва РПЦ і пры ім царква стала б больш за- чыненай ад свету. Мітрапаліт Кірыл, які заўсёды актыўна ўзаемадзейнічаў са свецкімі ўладамі, хутчэй за ўсё, будзе прытрымлівацца таго ж курсу і ў якасці кіраўніцтва РПЦ.

АМЕРЫКАНЕЦ ЗНІШЧЫЎ СВАЮ СЯМ'Ю

Жыхар горада Уілмінгтана, што на поўд

Зала калегіі «ГАНДАЛЬ ЛЕТАСЬ ЗНЯЎ ДРУГОЕ МЕСЦА СЯРОД ГАЛІНАЎ ЭКАНОМІКІ НАШАЙ КРАІНЫ»

Але сёлета, у рэчышчы новых умоў, трэба будзе вырашаць куды больш складаныя задачы

У 2008 годзе на набліжэйшы тавару насельніцтвам было выкарыстана 68 працэнтаў сваіх даходаў замест 65 працэнтаў у 2007 годзе. У вальным унутраным прадукце доля гандлю за мінулы год павялічылася на 0,4 працэнтнага пункта і складала 10,6 працэнта. Гэта цвёрдае другое месца сярод галінаў эканомікі нашай краіны, было адзначана на калегіі Міністэрства гандлю.

Летась рознічны таваразварот праз усё каналы рэалізацыі павялічыўся ў параўнанні з папярэднім годам на 20,5 працэнта (пры прагнозе 13 працэнтаў) і склаў 50,9 трыльёна рублёў. Продаж харчавання павялічыўся на 10 працэнтаў, нехарчовыя групы тавараў — на 31,6 працэнта. Насельніцтва было прададзена харчовых тавараў на суму 25,2 трыльёна рублёў. Значна ўзраслі продажы мяса і птушкі, каўбасных вырабаў і вяндаліны, рыбы і морепрадуктаў, садаў. Рэалізацыя мяса і мясапрадуктаў павялічылася на 3,8 працэнта, сыру — на 2,3 працэнта, цукру — на 16,6 працэнта, кансерваў і прэзерваў з рыбы і морепрадуктаў — на 13,5 працэнта, безалкагольных напояў — на 17,7 працэнта, каньітарскіх вырабаў — на 25,1 працэнта, сакоў — на 15,3 працэнта. Доля нехарчовых тавараў у структуры таваразвароту за мінулы год дасягнула 51 працэнта. Як адзначыў на калегіі першы намеснік міністра гандлю Міхалі Сявціцкі, менавіта паказчык росту тавараў нехарчовых тавараў — найбольш яркавы індэксатар паліяшэння дабрабыту людзей.

«Колькі гадоў таму ён склаўся 37 працэнтаў». Так, продаж тэкстыльнага адзення павялічыўся на 31,3 працэнта, трыкатажнага — на 22,4 працэнта, абутку — на 32,4 працэнта, сінтэтычных мыійных сродкаў — на 31,5 працэнта. Дасягнулі ўсіх гэтых паказчыкаў сярпяца як карпальніва праца рабочнікаў самай галіны, так і агульнажаночна-мужчынскія ўмовы: рост розных частаходаў насельніцтва, стабільны курс валюты. «Аднак сёлета нам трэба будзе весці гаспадарку дзейнасці ў істотна змененых умовах. Выкананы ў 2008 годзе паказчыкі ўжо часам не будуць з'яўляцца базіснымі для дасягнення новых задач, пастаўленых кіраўніком дзяржавы, урадам на 2009 год», адзначалася на калегіі. Часта выступаючы і цытавалі словы кіраўніка краіны, у прыватнасці, пра тое, што ўсё, што вывільна ў Беларусь, павіна быць праддзялена краімамі харчовых тавараў айнаўны вытворчасці ў аб'ёме рознічнага таваразвароту гандлёвай сеткі за мінулы год складала 85,9 працэнта, нехарчовых — 69,3 працэнта. Разам з тым, як адзначыў на калегіі першы намеснік міністра гандлю Міхалі Сявціцкі, летась на ўнутраным рынку краіны складалася недавальная сітуацыя з продажам піва айнаўны вытворчасці. «Усе валасці і горад Мінск неадвальнаюча спраўдалі ў гэтым накірунку; устаноўленае ўрадам заданне выканана толькі на 72 працэнта, а ў Магілёўскай і Гомельскай абласцях яшчэ менш — на 55 і 60 працэнтаў. Разам з тым, пры патуранні, я яшчэ раз падкрэсліў —

Сяргей РАСОЛЬКА

Антыкрызісная эканоміка

МЕРЧЭНДАЙЗІНГ ЯК МАСТАЦТВА ГАНДЛЮ

Гандаль Гомельшчыны не адчуў зніжэння пакупніцкага попыту ў сувязі з ульямом сусветна-эканамічнага крызісу. Пра гэта заявілі кіраўнікі буйных крамаў абласнога цэнтру.

— Пакуль крызіс нас не закрануў. Не змяніліся цэны на такія тавары, як хлеб, малако. Расціць цэны толькі на імпартны тавар. Мы пакуль што працуем на рэштках імпартнай прадукцыі. Замежны вытворца ў фарміраванні цэны арыентуецца на курс валюты, і таму, відаць, будучы змены, — кажа Аляксандр Сянькевіч, дырэктар вялікай харчовай крамы «Маладзевы», які быў адкрыты на ўскраіне Гомеля толькі тры месяцы таму. Ён жад падкрэслівае, што ў краме сёння больш за 90 % тавараў беларускіх вытворцаў.

— Сёння ў продажы ёсць і ёгурты з разнастайнымі дабавкамі, і малако з рознымі тэрмінамі захоўвання і рознай тлушчасці. Значна лепшай па якасці стала айнаўны кансервацыя. У нас вельмі добра ідуць брыльёўскі і тураўскі гарошкі. Няма праблем з агароднінай. Круглы год у нас ёсць і морква, і бурак, і цыбуля, і капуста адпаведнай якасці. Уся гародніна, акрамя цытрусовых — беларуская. Традыцыйна замежнага алей, віно, сушанграде, аліўкі. Тут нічога не зробіш... Нашы вытворцы паліяшчэны якасці і прывабнасці упакоўкі, разнастайнасці асартымента. Хоць, калі шчыра, пакуль упакоўка некаторых тавараў вымушае чакаць лепшага. Трэба і асартымент пастаянна пераглядваць.

Пакупнік сёння мае магчымасць параўноўваць прадукцыю. І робіць гэта вельмі ўважліва. Мала хто сёння бярэ з паліцы прадукт, не пачкаваўшыся, з чаго ён зроблены. І тут — перавага беларускім вытворцам, кажа загадчык секцыі крамы «Маладзевы» Людміла МАЦІЯНІЦА.

— У нас беларускі тавар ідзе лепш, чым замежны. Ён і крыху таннейшы, і па якасці добры. Ва ўсіхкім разе — усё дзіўнае харчаванне. Паглядзіце, якая ўпакоўка кашуля для дзіцяці! Не адрыўніш ад імпартнай. Макaronныя вырабы сталі вельмі добрай якасці і значна таннейшыя, чым замежныя —

«МОТАВЕЛА» 2 ЛЮТАГА АДНОВІЦЬ РАБОТУ

Аб гэтым было заяўлена на нарадзе кіраўніцтва і прафсаюза нага камітэта прадпрыемства, паведамлілі ў прэс-службе Федэральнага прафсаюзаў Беларусі.

Прычынай для сутэрны, ініцыятарам якой выступіла ФПБ, паслужыла складаная сацыяльна-эканамічная сітуацыя на прадпрыемстве. ААТ «Мотавела» прастойае са снежня 2008 года, работнікі знаходзяцца ў вымушаным водпуску за аплаты 2/3 ад тарыфнай стаўкі службовага акладу. Год таму, калі завод зведваў значныя цяжкасці эканамічнага характара, з мэтай яго атрыццкай быў прызначаны інвестар — АТЭС Holding GmbH (Аўстрыя).

У пасяджэнні прынялі ўдзел кіраўнік прадстаўніцтва АТЭС у Беларусі Аляксандр Тудавос, генеральны дырэктар заводу Сяргей Аношка, старшыня Наглядальнага савета ААТ «Мотавела» Аляксандр Слудка.

БЛТА.

НА КАСТРЫЧНИЦКАЙ ПЛОШЧЫ ПАБУДУЮЦЬ ПАРКІНГ

Праектам прадугледжана ўзвесці на Кастрычніцкай плошчы чатырохузроўневы падземны паркінг на 690 машына-месцаў. Прыкладна да мая будзе завершана распрацоўка аналагічнага праекта па ўзвядзенні двухузроўневага паркінга на вуліцы Янкі Купалы, каля «БелКЭСГА».

Андрэй ШЫМІГН, «Мінск-Навіны».

ПЕРАХАПЛІ БРАКАНПЕРСКІ ГРУЗАВІК

Калі работнікам Брэсцкай абласпецы паведамілі пра незаконнае паліванне, яны на месцы разам з агарам арганізатара ўгоддзў і ляснічым Брэсцкага лясгаса знайшлі тушу ласіка. Выраслі злі абразы засаду.

Калі 18 гадзін ооды прыехаў грузавік і два чалавекі загрузілі ў яго тушу. На выездзе з лесу грузавік затрымаў. У гэты час у яго выскочыў невядзьма і ўіць. У аўтамабілі застався грамадзянін, у якога адсутнічалі дакументы на права кіраваннем. У кузаве былі знойдзены дзве тушы дзікуў-сяголеткаў і ласіў — з агнястражымі раненнямі. Прыродным рэсурсам нанесены ўрон у асабліва буйным памеры — на суму больш за 10,8 мільёна рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

«Пастараль», 450 грамаў кашуля паўтары тысячы. Такія ж замежныя — 3 тысячы 220 рублёў, самыя танныя — 2 тысячы 930 рублёў.

— І заўважце: у беларускіх прадуктах харчавання значна менш выкарыстоўваюцца спецыяльныя дабавкі, узмацняльнікі смаку. А ў імпартных вырабах агульнавядомае «Е» ёсць нават у віне, сушанграде, аліўкі. Тут нічога не зробіш... Нашы вытворцы паліяшчэны якасці і прывабнасці упакоўкі, разнастайнасці асартымента. Хоць, калі шчыра, пакуль упакоўка некаторых тавараў вымушае чакаць лепшага. Трэба і асартымент пастаянна пераглядваць.

Аднак, вядома, кожны гандляр хваліць свой тавар. Гамілянчанку Людмілу ЕПІЦАРАНКА можна назваць незалежным экспертам. Яе думка такая:

— Я лічу, што ў нас асартымент беларускіх малочных вырабаў вельмі вялікі. І мінскія прадукты — я мела магчымасць каштаваць украінскую і расійскую прадукцыю — у нашых каўбас смак куды лепшы! Што датычыцца якасці — у нашых прадуктах ёсць дабавкі, але не ў такой колькасці, як у замежных. У нас значна менш. Калі вясці размову пра асартымент прадмысловых тавараў, хацелася б, каб ён быў большым. Хоць, напрыклад, керамічныя посуду ў нас дастаткова. Не халае, мне здаецца, на

Што датычыцца эканамічнага

крызісу, то яго ўплыву гомельскай гандлярскай прамысловымі таварамі пакуль што не вельмі адчуваюць.

— Зусім не адчулі. Па плане таваразвароту даведаены паказчык нашаму магазіну — 117 %. На сёння мы маем 126 %. Гэта сведчыць пра тое, што тавар запатрабаваны, людзі яго купляюць. На замежныя тавары розныя пастаўшчыкі па-рознаму ўзнялі цэны. На сёння ў нас у продажы няма распушчона-дэжых марак зубных пастаў — з улікам таго, што іх цэна павялічылася на 20 %, — мы і пакуль не атрымліваем. Расійне таксама павялічылі цэну на некаторыя тавары, але не вельмі значна. Тым часам і беларускія прадпрыемства, якія вырабляюць ваку са шкла, таксама паднялі цэну на 20 %.

Сітуацыя ў гандлі Гомельшчыны мы паддуглянем разам з вядучым спецыялістам аддзела арганізацыі гандлю і грамадскага харчавання ўпраўлення гандлю і паслуг Гомельскага аблвыканкама Верай БАТОВАЙ.

— Было некалькі ахвяткавых усплёскаў перад Новым годам, але цяпер сітуацыя стабілізувалася. Па Гомельскай вобласці ў агульным таваразвароце беларускія тавары займаюць амаль 91 %. Па нехарчовай групе — каля 77 %. Пакупнік на нейкі момант стаў менш купляць харчовыя тавары. І больш — тавары доўгатэрміновага карыстання. Тым не менш, агульнае таваразварот застаўся на леташнім узроўні.

А вось чаго нам па-сапраўднаму не халае, — гэта раскручаных брандаў, згаджаецца са мною Вера Юр'еўна.

— Нашым прамыслоўцам трэба больш праводзіць розных рэкламных акцый і распушчона свабодны бранды. І займацца мерчэндайзіנגам — гэта мастацтва пакласці тавары так, каб іх абавязкова купілі. Сёння немагчыма не ўлічваць психалогію пакупніка. Пакуль такія спецыялісты ў гандлі не халае.

Я гэта разумею так — калі правільна размысціць беларускі тавар, ён будзе лепш купляцца. І заклік «Купляйце беларускае» будзе працаваць, а не перахадзіць разгледзець цэнік.

Ірына АСТАШКЕВІЧ, Фота аўтара.

У свеце

АНТЫКРЫЗІСНЫ ФОРУМ У ДАВОСЕ

Учора вечарам у швейцарскім гарнальчым курорце Давосе выступленнем старшын расійскага ўрада адкрыўся Сусветны эканамічны форум. Менавіта па прапанове яго арганізатараў Уладзімір Пуцін стаў першым і галоўным дакладчыкам на церапярняй сустрачкі бізнес-эліты планеты. Такім чынам, відаць, Расія сёлета будзе задаваць тон дыскусіі ў Давосе.

Цікава, як усё тую мяншэц ў свеце. На мінулым форуме тон задавала ў многім дэлегацыя Злучаных Штатаў. Тады горад адкрыў форум мела дзяржакарэктар ШАА Кандаліза Райс. Сёння амаль ніхто ў Давосе не ўспамінае яе даклад. Сёлета афіцыйна Амерыка толькі акрэсліла, так бы мовіць, тав сваю прысутнасць. Па папярэдніх звестках, адміністрацыя новага прэзідэнта Барака Абама прадставіць чыноўнікаў у рангу дарадцаў па грамадскіх сувязях Белага дома. Затое прыехалі былыя прэзідэнт і віцэ-прэзідэнт Біл Клінтан і Альберт Гор.

А вось расійская дэлегацыя даволі прадстаўнічая: першы віцэ-прэм'ер Ігар Шувалаў, памочнік прэзідэнта Расіі Аркадзій Дваркоўчын, намеснікі міністраў эканомікі і фінансаў, намеснік старшыні Цэнтральнага банка, прадстаўнікі вялікага бізнесу і, зразумела, кагорта кіраўнікоў «Газпрама». Ну куды зараз без іх... Разам дэлегацыі ў Давосе дзевяццацца адстойваць расійскі шпіль выхаду з крызісу.

Яшчэ перад ад'ездам у Пуцін акрэсліў асноўныя пазіцыі свайго выступлення: прычыны сусветнага фінансаванага крызісу, ацэнка сённяшняй сітуацыі ў эканоміцы, а таксама прапанова шляхоў па абнаўленні

глобальнай эканомікі. У Пуцін таксама заявіў, што расійская дэлегацыя прапануе выпрацаваць адзіныя стандарты ў эканоміцы і на фінансавых рынках. Днямі мы даведаемся, як гэтыя ідэі ўспрынялі іншыя ўдзельнікі форуму.

Увогуле ў Давосе плануецца заслухаць выступленні па бігучым моманце многіх прэм'ераў. Упершыню ў гісторыю форуму яго наведвае прэм'ер-міністр Кітая Вань Цзябаа. Гэтаму факту надаецца шмат увагі. Надаўна эксперты Сусветнага эканамічнага форуму апублікавалі даклад, у якім, у прыватнасці, гаворыцца, што свет чакае глабальнага эканамічнага рэканструкцыі і што расійска-кітайскае партнёрства будзе там на вядучых пазіцыях. Таксама прагучаць прамоў лідараў Японіі, Германіі, Вялікабрытаніі, іншых еўрапейскіх краін, чаканячы прысутнасць прэзідэнта Ізраіля Шымона Пераса і генеральнага сакратара ААН Пан Гі Муна. З кіраўнікоў краіны СНД удзел у дыскусіях маюць намер узяць прэзідэнт Украіны, Азербайджана, Арменіі, Казахстану, Латвіі, Літвы.

У палітыку сусветнага маштабу будзе самая вялікая за ўсю гісторыю давоскіх сустрач, пачынаючы з 1971 года, аўдыторыя. Сёлета ў форуме ўдзельнічаюць кіраўнікі дзяржавы і ўрадаў з 43 краін, а таксама больш 2,5 тысячы прадстаўніцтваў уліковых дзяржаўных структураў, бізнес-эліты і грамадскіх арганізацый з 96 краін, шмат знакамітых навукоўцаў-эканамістаў, рэлігійныя лідары розных канфэсій, больш за 200 кіраўнікоў СМІ.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

ПАРАДОКС ЛУЦКЕВІЧА

Сёння спаўняецца 125 гадоў з дня нараджэння сляннага беларускага дзеяча

Антон Луцкевіч па сутнасці стаў лю вытокаў сучаснай беларускасці. Адзін з пачынальнікаў нацыянальнага руху, відны дзеяч БНР, ён адначасова быў і адным з заснавальнікаў беларускай літаратурнай крытыкі. Здаецца, і даследчыкамі яго ўнёсак ацэнены, аднак пра шырокае прызнанне каляца усё яшчэ не даводзіцца. І сёння нам хацелася б звярнуцца да яго ролі ў літаратуразнаўстве.

Антон Луцкевіч быў прыкметнай фігурай ў самых розных сферах — папітцы, літаратуры, публіцыстыцы. І чым бы ён ні займаўся, ён быў у авангардзе. Як дзеяч грамадскай культуры, які палітыку і літаратуразнаўца. Разам са старэйшым братам Іванам ён быў адным з заснавальнікаў газет «Наша Ніва». Гэта калісьці і беларуская прэса. Гэты аўтарскі мадэрнаўскі культуры. Тое, што выгадала нас як нацыю. Гэта значна, янальная легенда, нацыянальны эпос, тая «кніга», якую мы сёння перачытаем з вялікім захапленнем і вялікім натхненнем. Менавіта дзякуючы таму, што браты Луцкевічы праявілі сябе ў самых розных сферах, арганізавалі ідэйнае інтэлектуальнае поле беларускасці падчас выдання газеты «Наша доля», а потым і «Наша ніва», стварылася прастора, дзе можна было трансляваць беларускі ідэі, дзе можна было дыскутаваць. Гэта былі дыскусіі аднадушныя, гэта была размова пра беларусаў ў свеце. І тое, што гучала на пачатку XX стагоддзя, шмат для каго было адкрыццём, бо беларусы тады яшчэ не сцвердзіліся як суб'екты гісторыі. І менавіта дзякуючы «Нашай ніве», таму, што яна аб'яднала чытачоў і аўтараў, стаўся магчымым літаратурны працэс, а значна сталася магчымым такім імёны, як Янка Купала, Якуб Колас, Максім Багдановіч, Максім Гарэцкі, Алесь Гарун, Эмітрок Бядуля і іншыя. І дзякуючы таму, што з'явілася шанаваная інтэлектуальная прастора, стала магчымай і літаратуразнаўца. Разам са старэйшым братам Іванам ён быў адным з заснавальнікаў газет «Наша Ніва». Гэта калісьці і беларуская прэса. Гэты аўтарскі мадэрнаўскі культуры і асветы праходзіць чырывоўнай ніткай праз многія яго публікацыі. У асягу пытанню, якія з'яўляюцца прамовай лідараў Японіі, Германіі, Вялікабрытаніі, іншых еўрапейскіх краін, чаканячы прысутнасць прэзідэнта Ізраіля Шымона Пераса і генеральнага сакратара ААН Пан Гі Муна. З кіраўнікоў краіны СНД удзел у дыскусіях маюць намер узяць прэзідэнт Украіны, Азербайджана, Арменіі, Казахстану, Латвіі, Літвы.

Аўтар шматлікіх перадаваўцаў, артыкулаў, прысвечаных сацыяльна-культурнаму, палітычнаму і эканамічнаму жыццю нашай пачуны час — у пачатку 1910-х гадоў — пра вышэйшыя і літаратурныя крытыкі. Тут можна казаць пра парадокс Луцкевіча: з'яўляючыся яскравым палітыкам, ён не пайшоў тэндэнцыйным шляхам, не стаў разглядаць творы як выразнікі ідэалагічных настановаў. У яго найперш эстэтычны падыход да твору. Тонкі аналіз, вылучэнне на першы план пра пытанню красы, пытанню ўласнаэстэтычнасці — тое, што стварыла сутнасць літаратуры як мастацтва, — пытанню агульначалавечай ролі нацыянальнага. Даследчыкаў жаць пра тое, што паводле прызначэння гэты чалавек найперш публіцыстам, літаратурным крытыкам, эстэтыкам, а ў жыцці вядомым дзеячам быць і палітыкам, практычным творцам беларускай ідэалогіі. Шматграннасць талентаў не заканчваецца і на гэтым — Ан-

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ Ў ПЕРШЫМ КВАРТАЛЕ ЗАСТАНЕЦА НЯЗМЕННАЙ

(Закічанне. Пачатак на 1-й стар.)

Пётр Пракаповіч паведаміў, што менавіта МВФ настойваў на правядзенні аднаразавай дэвальвацыі рубля. І, нагледзячы на тое, што беларускі бок веў гутарку пра паступовую дэвальвацыю, каб дагледзець пагадненні з МВФ аб выдзяленні нашай краіне рэсурсаў, «мы не маглі рызыкаваць», і пагадзіліся. «Пайшлі на непалупіную меру, але атрымалі магчымасць сёлета працаваць стабільна, устойліва», — падкрэсліў галоўны банкір.

Разам з тым Пётр Пракаповіч выказаў надзею, што ў далейшым падобныя крокі не спатрэбяцца. «У нас ёсць усё магчымасці», — кажа ён, — каб забяспечыць прагнозы паказчыкаў па курсовай палітыцы: кошт кошыку замежных валют будзе істотна ў межах плюс-мінус 5 працэнтаў на працягу ўсяго года». У першым квартале калідор істотнаў беларускага рубля да кошыка будзе блізка да нуля, і на і краўцавай кошыку складае каля 960 рублёў.

Закраноўчы пытанне пра тры працэнтныя стаўкі, якія сёння склаліся на дэпазітным рынку, крэдытным. Пётр Пракаповіч назваў іх гранічнымі і значачы, што вышэй іхны не павіны ўзімацца. Прынамсі, такія рэкамендацыі дадзены галоўным банкам камерцыйным. «Па меры стабілізацыі сітуацыі пачнецца паступовае зніжэнне працэнтных ставак, — упоўняюць старшыня праўлення Нацбанка. — Мы пачнём зніжэнне з працэнтных ставак на крэдытне на будаўніцтва жылля. Мяркую, ужо ў бліжэйшых час банкі заявляць аб тым, што будучы зніжэння працэнтных стаўкі на будаўніцтва жылля па няглытальных крэдытах».

Для таго ж, каб гэтыя зніжэнне прайшло для банкаў як мага

Адказваючы на пытанні, Пётр Пракаповіч развясціў чарговы міф аб тым, што ў Беларусі будзе імаць іштатлікі курсы валют. «Ні сёння, ні заўтра іштатліцкі курсу ў краіне не будзе», — заявіў ён. Акрамя таго, паводле слоў кіраўніка Нацбанка, не плануецца ніякія абмежаванні і па продажы валюты ў «абменніках».

Ігар ШУЦЭНКА.

Абзац

- Больш за 127 тыс. жыхароў Беларусі з'яўляюцца карыстальнікамі Нацыянальнай бібліятэкі.
- У Мінску ў падатковых інспекцыях на ўліку стаяць 29 тыс. палцельшчыкаў, якія здаюць кватэры ўнаём. Пры гэтым летася ў параўнанні з папярэднім годам лік законападслухных кватэрздатчыкаў у сталіцы павялічыўся на 3 тыс. Цяпер уведзена фіскаваная стаўка на такі від дзейнасці, як здача кватэры на суткі. Па Мінску на гэты від дзейнасці плануецца ўвесці суму высокую плану падатку — каля 130 еўра ў месяц. Тыя грамадзяне, хто здае жыллё на больш працяглы тэрмін — ад 15 дзён і больш — выплываюць звычайны фіскаваны падатак.
- У Беларусі летася зарэгістраваны 77 тыс. 201 шлюб. Гэта на 14,6 % менш у параўнанні з папярэднім годам, калі марш Мендэльсона прагнуў да 90 тыс. 444 пар. Пры гэтым узрос лік разводцаў: з 36 тыс. 146 ў 2007 годзе да 36 тыс. 679 ў 2008-м (на 1,5 %). Летася на 1000 жыхароў краіны прыходзілася 8 шлюбаў і 3,8 разводцаў. У 2007-м адпаведна 9,3 і 3,7.
- Пракуратура Мінскай вобласці летася накіравала ў суд 315 крымінальных спраў аб злачынствах з карупцыйнай кіраванасцю. Да крымінальнай адказнасці прыцягнуты 217 чалавек. За злоўжыванне службовым становішчам і атрыманне хабару асуджаны галоўны архітэктар Маладзечанскага райвыканкама, накіраваны ў суд крымінальнае справы ў дачыненні да буйных кіраўнікоў Стаўбцоўскага і Смалевіцкага райвыканкамаў.

Поўны абзац

- Найўнасць у каровы свайго ўласнага імя павялічыла надой малака. Да такой высновы прыйшлі брытанскія вучоныя, якія даследавалі працу 516 малочных фермаў краіны. Як паказалі даследаванні, каровы, у якіх ёсць імя, могуць даць на 258 л малака ў год больш, чым безназваныя рагатае жывёліны. Гэты факт навукоўцы тлумачаць тым, што каровы намагаюцца лепш сябе адчуваць, калі да іх ставяцца з імем, а не персаніфікаваныя асобаў. Акрамя таго, у даследаванні, апублікаваным у навуковым часопісе, адзначана больш нізкая колькасць малака на фермах, дзе каровы ўтрымліваюцца ў цесна-і шчыльным суседстве.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Віншваем!

АКАДЭМІЯ ДАСЯГНУЛА ПАЎНАЛЕЦЬЯ

Сёння на спецыяльным урачыстым сходзе з нагоды святкавання паўналецця Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь ёсць лепшых супрацоўнікаў узнагароджаны Генаральнымі граматамі і падзякамі, падвядуць вынікі акадэмічных конкурсаў «Вучоны года» і «Выкладчык года».

Акадэмія ўваходзіць у склад найбольш прэстыжных навуковых устаноў краіны і займае вядучае месца ў сістэме падрыхтоўкі, перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі кіраўнічых кадраў дзяржаўных арганізацый і арганізацый. Заснаваную ў 1991 годзе ВНУ заклічалі звыш 70 тысяч студэнтаў і слухачоў. Акадэмія вядзе падрыхтоўку спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі ў галіне дзяржаўнага, а таксама перападрыхтоўку і павышэння кваліфікацыі кіруючых кадраў, чым займаюцца Інстытут дзяржаўнага кіравання, Інстытут дзяржаўнай службы і Інстытут вышэйшых кіраўнічых кадраў. Штогод у Акадэміі кіравання навукаўца звыш 9 тысяч чалавек. Вучоны працэс забяспечваюць 19 кафедраў, на якіх працуюць кваліфікаваныя выкладчыкі — кіраўнікі і спецыялісты міністэрстваў і ведамстваў, Канстытуцыйнага і Гаспадарчага судоў, пракураторы, Камітэта дзяржаўнага кантролю, а таксама дэпутаты Нацыянальнага сходу, вучоныя НАН Беларусі.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Памяць

СТАЦЬ БЕЛАРУСКІМ АРТЫСТАМ І ЖЫЦЬ БЕЛАРУСКІМ ТЭАТРАМ

28 студзеня ў Беларусі ўзгадалі выдатнага артыста Паўла Кармуніна. У гэты дзень яму споўнілася б 90 гадоў.

Дзяржаўны музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры прысвясціў вечару ў памяць пра народнага артыста Беларусі Паўла Кармуніна.

Ён быў з тых артыстаў, які, прыехаўшы ў Беларусь аднойчы, змог ёсць палічыць, стаць настолькі сваім, што нават загарыў па-беларуску ў спектаклях Купалаўскага тэатра і стварыў арганічныя вобразы беларусаў, пры тым, што сам нарадзіўся ў Татарстане. Да акцёрскай прафесіі Павел Кармунін звярнуўся падчас ваіны, калі выступіў на франтах у брыгадах мастацкай самадзейнасці. Можна таму змог адна

НЕ ЗАПЛОШЧВАЙЦЕ ВОЧЫ НА ПРАБЛЕМЫ НЕВІДУШЧАГА

Штогод у Беларусі каля дзвюх тысяч чалавек атрымліваюць інваліднасць па зроку. У кожнага невідучага свая гісторыя. Гітарыст Саша амаль цалкам страціў зроку пасля наведвання стамацлага, студэнтка Таяна па волі лёсу праходзіла побач з тым месцам, дзе школьнікі пусkali феерверкі, а двухгадовая дзяўчынка з незвычайным імем Ганналіза слабавідушчая ад нараджэння — пераняла гены бацькі інваліда па зроку... Першае жаданне дарослага чалавека, які страціў зроку — наклісці на себе божа амані. І ўсё з-за непрыямнага адчування бездапаможнасці. **Воля ў амаль на працягу 85 гадоў грамадскае аб'яднанне «Беларускае таварыства інвалідаў па зроку» змагаецца за кожнага такога патэнцыйнага самабуду. Вяртае ўзніўненасць у сваіх сілах, вучыць новай хадзіць, мыць блізна, гатаваць, да працы... Дарчы, апошнне, бадай, самае галоўнае. Бо ва ўсім свеце самы высокай ступенню раабілітацыі лічыцца тое, калі чалавек адчувае, што ён патрэбны і карысны для грамадства.**

«ЯК СЛЯПЫ МОЖА БЫЦЬ КІРАЎНІКОМ?»

За мяккой невідучыня карысты, педагогі, псіхологі не рэдкія. У Беларусі ж практычна адзіная праца, якую можна прапанаваць чалавеку, які аслеп, слесар механазборачных работ 1-2 разраду. І прапаноўвае яе хто б вы думалі? Безумоўна, родны «БелТІЗ». Іншыя ж прадпрыемствы, на жаль, не жадаюць наймаць эканамічна нявыгадных работнікаў.

— Ні на адным прадпрыемстве больш за нашай сістэмай не працуюць чалавек чым два інваліды па зроку, — канстатуе старшыня праўлення ГА «БелТІЗ» Алег ШПЭЛЬ.

Словы Алега Аляксандравіча пацвердзіў рабочы ПУП «Святлопрыбор» ГА «БелТІЗ» Андрэй Шышкін: «Спрабаваў уладкоўвацца на многія прадпрыемствы — усюды адмаўлялі. Напэўна, баяліся браць на сябе адказнасць ці можа з-за іншых прычын».

— Спраўды, беларусы маюць штурчаны стэрэатыпы, якія вельмі складана разбурэць. Напрыклад, калі прызначалі Міхаіла Сміжковіча старшынёй Кобрынскай раённай арганізацыі «БелТІЗ», то людзі не маглі зразумець «як гэта слышы можа займаць кіруючую пасаду?». Толькі час змог даказаць ім, што ніхто не зразумее слога так, як гэта зробіць сам невідучыня?.. Невідучыня людзі спраўды здольныя на большае, чым прымытна ручная праца. Я, напрыклад, ганаруся, што 18 калектываў мастацкай самадзейнасці «БелТІЗ» маюць званне «народных». 90 адсоткаў медалёў на летніх Паралампійскіх гульнях за ўсю гісторыю заявявалі інваліды па зроку.

ЧАЛАВЕЧНАСЦЬ АД СЛОВА «ЧАЛАВЕК»
Беларусь — адзіная краіна на постсавецкай прасторы, якая заставала ўсе прадпрыемствы інвалідаў па зроку.

— Толькі дзякуючы льготам, якія дала дзяржава вытворчым прадпрыемствам ГА «БелТІЗ», у нас атрым-

плату ў 500 тысяч рублёў наўрад ці можна пракарміць сямяю. А заробіць невідучыню на «БелТІЗ» больш грошай амаль нерэальна.

— А ці закрануў ваша прадпрыемства сусветны крызіс?

— Так, збыт знізіўся, калі раней пад канец года ў нас нічога не заставалася на складзе, то, на жаль, сёння надзе 20 адсоткаў выключальнікаў і разеткаў не рэалізавана, — адзначаў Канстанцін Канойка. — Сёння мы «плаваем» у віры рынку, дзяржаўнага прадпрыемства ігнаруюць нас, не робяць завазу на нашу прадукцыю. Самім даводзіцца хадзіць і прапаноўваць. Аднак не заўсёды адчуваем разуменне. Наглядзячы на заклікі «купіце беларускае», паспрабуеце ў нашых крамах набыць поўны камплект нашых вырабаў, і нідзе няма, ёсць турэчак, расійскае.

— Мы не просім фінансавай дапамогі — толькі выканання дзяржаўнага ўказа, які рэкамендуе аддаваць прыярытэт прадукцыі тых прадпрыемстваў, дзе працуюць больш за 50 адсоткаў інвалідаў, і чалавечага падыходу, — падтрымаў Алег Шпэль. — А то атрымліваецца, што нашы сваядзіны будучы ляжачы на складзе, а на рамонт беларускіх школ, бальніц будучы выкарыстаны турэчкі ці кітайскія. Кошт на нашу прадукцыю ніжэйшы і якасць не саступае якасці прадукцыі замежных вытворцаў. Але ў тэндрах мы чамусьці праіграём. Толькі ўмяшанне ўплывовых чыноўнікаў дазволіла нашаму камунальнаму прадпрыемству выйграць тэндэр на выпуск пластыкавых сідзенняў для стадыёна «Мінск-арэна», стаць філіяльным па выпуску вулічна-паркавага асвятлення.

МАБІЛЬНЫ ТЭЛЕФОН ТАКСАМА СРОДАК РАБАТЛІВАЦІ
Не бышоў бокам інвалідаў па зроку і тэхнічны прагрэс. За мяжой у кожным доме, дзе практычна няма невідучыня, маецца прыбор, які дапамагае падарбаць сабе гардэр, вызначыць колер пінжака, датчык, які паведамляе, што кастрыя напоўнена, гаворачыя вагі, танометр, глюкометр.

— У нашай краіне не наладжана вытворчасць такіх тавараў, таму стараемся завозіць з-за мяжы сучасныя сродкі раабілітацыі, кошт якіх даступны нямногім інвалідам па зроку. У дадатак да гэтага мясцова ўлада ўстаўляе палкі ў колы: не хоча і чужы ні аб якім льготным падаткаабкладанні, — кажа старшыня праўлення Браскаўскай абласной арганізацыі «БелТІЗ» Міхаіл АНТОНЕНКА. — А ўсё з-за

таго, што няма заключэння, што рэч, якая перавозіцца праз мяжу, з'яўляецца сродкам раабілітацыі. Хачелася б, каб гэта пытанне было хутчэй вырашана на вышэйшым узроўні так як з гаворачымі мабільнымі для невідучыня. Апошнія былі нарашце ўключаны ў Дзяржаўны рэестр тэхнічных сродкаў сацыяльнай раабілітацыі, якія выдаюцца інвалідам бясплатна ці на льготнай аснове.

Невідучыня беларусы могуць сёння з дапамогай такой «трукі» атрымліваць у агучным выглядзе ўсю інфармацыю, якая з'яўляецца на дысплеі. Гэта і перамяшчэнне па меню, і чытанне электронных лістоў, паведамленне пра дату, час, узровень зараду акумулятара. З дапамогай мабільнага чалавек можа карыстацца інтэрнэтам, чытаць электронныя кнігі з публікацыі, самастойна настройваць тэлефон, аплываць паслугі рознага кшталту не выходзячы з дому.

ДАСТАТКОВА НАЦІСНУЦЬ КНОПКУ

Але як не круці, а выходзіць з дому невідучыню даводзіцца. Перамяшчацца ў прастору, знаходзіць патрэбны аб'ект дапамагае белы кіёк, сабака-павадыр, ці блізка чалавек.

— У час тэхнічнага прагрэсу хачелася б пераўвядзена адрывацца ад паводару, самастойна паехаць у аўтамабіль, паляціць па зорку, прышпуніць, як зразумець, што прышпуні менавіта твай аўтобус? Ці знойсці ўваход у паліклініку? Ці самастойна зрабіць складана. Ведаю не па чутках, сам праз усё прайшоў, — кажа Міхаіл Антоненка. — Грамадскі транспарт і месца, якія наведваюцца інвалідамі, павінны быць абсталяваныя не

толькі таблічкамі з буйным шрыфтам, кантраснай афарбоўкай, але і інфармацыйнымі датчыкамі для тых людзей, які зусім нічога не бачаць ці толькі адрываюцца дзень і ноч, а такіх у нас амаль палова ў арганізацыі.

Вам не патрэбна шкадаванне? Невідучыню тым больш. Большасць праблем і непаразуменняў зніклі бо ў адно імёнае, калі б мы часцей ставілі сябе на месца інваліда.

Надзея ДРЫЛА, фота аўтара.

Крымінал

Даслоўна

Намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валяціна КАРАЛЁВА:

— Варта нагадаць, што парадкаў выдат працуючым пенсіянерам вызначае 83 артыкулам Закона «Аб пенсійным забеспячэнні». Паводле гэтага артыкула любяць выдзі пенсій падачас працы, і ў тым ліку пенсіі па інваліднасці, абмяжоўваюцца толькі ў адным выпадку — калі індывідуальны каэфіцыент заробку перавышае 1,3. Прынам ж адзначаць: зароз уносіць якая-небудзь змены ў гэта праблема не плануецца.

Купляй беларускае ПАКАШТУЕМ КІЖУЧ З НЕРКАЙ

УП «Белрыба» ў лютым адкрывае яшчэ адно фірмовае краму ў сталіцы, напрыканцы сакавіка — у Барысаве, а ў найбліжэйшай будучыні яшчэ два гандлёвыя павільёны ў Салігорску.

«Белрыба» па-ранейшаму прапануе пакупнікам самы шырокі асартымент рыбнай прадукцыі. Ужо сёння прадпрыемства запрашае набыць такія віды рыбы, як кіжур і нерка, які адносяцца да сямейства ласасёвых. У хуткім часе ў гандаль паступіць омуль, нэльма чыр і кіжур халоднага водажыцця. Дарчы, «Белрыба» застаецца адным прадпрыемствам, якое рэалізуе ў Беларусі чорную ікру. Апошнюю нельга, вядома ж, назваць нафта даступнай для шырокага слоўна насельніцтва, аднак сетка краму прадпрыемства прапануе далікатэз па спецыяльным кошы — 230 замест 270 тысяч рублёў за 50 грамаў.

Варта нагадаць, што па выніках конкурсу «Прадукт год 2008» прадукцыя прадпрыемства «Белрыба» была адзначана Гран-прый дыпломам 2-й ступені, а ў межах конкурсу «Бранд года-2008» — бронзавым медалём у прафесійнай намінацыі «Карпаратыўны бранд».

Святлана БАРЫСЕНКА.

СУТЫКНЕННЕ ЧАТЫРОХ АўТАМАБІЛЯў

Адбылося ў прыцемках на мярцавай дарозе ў 10 кіламетрах ад вёскі Чырвоная Гомельскага раёна. Аўтамабіль «Seat-Таледа», які ехаў пасярэдзіне праяздна часткі ў бок Гомельскай машынабудавальнай, у лоб сутыкнуўся з «Пежо-309». Ташка таксама рухалася пасярэдзіне дарогі, але ў супрацьлеглым бок. Пасля «Яхо» сутыкнуўся з двума аўтамабілімі, якія ехалі ў адзін бок з ім — «ВМВ» і «Нісан-Станіа». У выніку здарэння вадзіцель «Сеата» шпіталізаваны, вадзіцель і пасажыр «Пежо» дастаўлены ў рэанімацыю. Але ж, які стала вядома, 48-гадовы пасажыр «Пежо» памёр у бальніцы. З пачатку года ў вобласці гэта восьмы выпадак гібелі ў дарожна-транспартным здарэнні.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Аперацыя «Ы» ў вясковай краме

Амаль што як у любімым усімі кінафільме, знакамітай камедыі «Аперацыя «Ы», учынілі крадзеж у вясковай краме ў беларускай глыбінцы. Верагодна, стваральнікі фільма і ўявіць сабе не маглі, што сюжэт праз дзесяці гадоў зможа амаль што цалкам паўтарыцца ў рэальнасці.

А ўсё пачалося прыкладна так. Супрацоўнікі Аршанскага РАУС атрымалі паведамленне пра тое, што ў краме ў вёсцы Шыбеці ўчынілі крадзеж. Міліцыянеры на месцы здарэння вызначылі, што праніклі ўсярэдзіну будынка праз дах. Паводле тых загадкаў крамы Кацярыны Пятроўны (мя імя па бацьку зменены), скралі тавараў на суму больш за 2,4 мільёна рублёў. Як і звычайна ў такіх выпадках, узбудзілі крымінальную справу па факце крадзяжу.

У ходзе расследавання «вільчынкі» мясцовага жыгара, які прызнаўся — у краму пранік, але... Нічога, аказваецца, не скраў. Незаконна «пабыўаў» у краме па просьбе... загадкаў і, натуральна, «не за дзякуй». Яна, маўляў, сказала, што нястача стваральніца...

Як паведаміў «Звяздзе» намеснік пракурора Аршанскага раё-

«Цяжка тут з лесу невялічка Травай зарасіцца крывічка».

Рубрыку вядзе Валяціна ШПІЛЕўСКАЯ, тэл. 285 88 81

Час рыхтаваць чаранкі

Канец студзеня — пачатак лютага — спрыяльны час для нархтоўкі чаранкоў пладоўных раслін.

Зразаіць чаранкі са здаровых дрэў, якія моцна пладаносныя і не пакуюцца ад розных захворванняў. Найбольш адпавядаюць прызначэнню аднагадовыя мюльчаныя парасткі, якія дастаткова адраўнелы, з добра развітымі вочкамі, што знаходзяцца ў верхняй частцы кроны з паўднёвага боку.

Зрэзанная чаранкі звязваюць у невялікія пучкі, прымаючыце зтыкетку і упакайце іх да палавіны ў пясок або ў зямлю ў зацэнавай частцы саду, куды не пранікае вецер. Можна захоўваць такі матэрыял у халодным склепе. Прыпоўняць чаранкі ў крыху нахіленым становішчы, бо ў тых чаранкоў, якія захоўваюць вертыкальнае становішча, можа адбыцца непажаданае ранняе развіццё вочкаў.

Хто зіме ў садзе?

Яшчэ ляжыць снег, а ўжо хочацца зайсці ў сад праветаць, як адчуваюць сябе дрэвы, кусты. Але, на жаль, вясна — гэта час не толькі абуджэння раслін пасля зімовага спакоя, але і актывізацыі ўсемагчымых шкоднікаў саду. Пакуль яшчэ ляжыць снег, падыдаце да дрэваў, і вы ўбачыце, дзе заталілі «воргаі».

Напрыклад, у яблыні ля самых пладоўных пупышкаў з'яўляюцца «жукі» і «жукі» яблыньнай пупышкавай медзянцы. На кары маладых парасткаў — якія з'яўляюцца яблыньнай тлі, а на кары старых — якія чырвоногаловай тлі. У трэшчынах кары, у верхнім слоі глебы, у апалых лістах зімуюць жукі яблыньнага кветкаеда. У шчыльных шаўкавістых кокахан па адсталявай карой, асабліва ў ніжняй частцы штамба, у шчыльных падкорках і іншых патаемных месцах — пубачыні яблыньнай пладажаркі.

Пубачыні з'яўляюцца расце грыбы. Часта малады лісцік пакрываюцца ўздоўж цэнтральнай жэйкі спачатку светла-зялёнымі, а затым чымяна-карчывымі галамі. Війночкі такой з'яўляюцца вельмі маленькі галавы клешч. Паглядзіце на слым Дарослыя вусені сілівовай пладажаркі зімуюць у шчыльным шаўкавістым кокахане ў трэшчынах кары і ў паверхневым слоі глебы. Калоніі чорнай швіншвай тлі паўсюдна сустракаюцца на маладых парастках як вшні, так і чаранкі. З-за гэтага прышываецца рост цэнтральнай жылкі, сам

лісцік скручваецца. Зімуюць які шкоднікі ля пупышкаў ці паміж імі.

У пупышках чорных парочак зімуюць самкі парочкавага пупышкаега клішча. Вясной паходжанья пупышкі робяцца рыхлымі, але не растуць. А вось прычынай таго, што асобныя галінкі парочкі вясновай вянчуць і засыхаюць з'яўляюцца вусені парочкавай шклянцы. На маладых парастках чырвоны і белы парочак зімуюць які лісцевыя галавай тлі. Шкоднік харчуецца на ніжнім баку ліста, з-за чаго на ім з'яўляюцца цёмна-чырвоныя або жоўтыя пухіры. У паверхневым слоі глебы зімуюць вельмі небяспечныя воргаі парочкі і агрэсту — кукалікі агрэставай агнёўкі.

Вельмі небяспечны шкоднік, які паškodжае ягады маліны, — маліны жуц. На суннай грады, ля самай асновы, адкуль бяруць пачатак лісцік, зіме сунныя клешч, а шкоднік, здольны знішчыць да 80 працэнтаў ураджаджа, — гэта малінына-сунныя даўганоскі.

Як абараніць сад ад няпростаўных гасцей, рэчы спецыялісты і спрактыкаваныя савадоў.

- Не размяшчайце побач культуры, якія пакуюцца ад аднолькавых шкоднікаў.
- Знішчайце мушкетэры, гэта кармавая база для шкоднікаў.
- Збіраюць і спалываюць апалыя лісты — месца зімоўкі многіх шкоднікаў.
- Здымаюць са штамба і галінак староў кары, якая растраскалася, гэта прытулак для многіх насаскомья.

Дачніку на заметку

● Садавоў-аматараў трэба памятаць, што асноўная маса маладых каранёў пладоўнага дрэўца размяшчаецца прыкладна на такой жа адлегласці ад стала, што і галіны. Таму мала будзе карысці для раслін, калі сьпіць і ліць угнаенне каля самага штамба дрэва і далёка за межамі праекцыі кроны.

● Каб падоўжыць усходжасць кветкавага насення, яго рэкамендуецца захоўваць пры паніжанай тэмпературы, напрыклад, у халодзільніку. У звычайных умовах захоўвання хутка губляецца ўсходжасць насення аднагадовых астраў і шматгадовых дэльфініумаў.

● Бульба пры захоўванні даўжэй не прарастае, менш траціць вільгасці і не параждае гнілімі, калі ляжыць пры пастаяннай тэмпературы — 2—4 градусаў. Але пры захоўванні клубні дыкаюць і паступова награвваюцца павятра. Таму, калі ў склепе становіцца цяплей за 6 градусаў, рэкамендуецца адназначна лок (нават у моцны мароз), ахалоджваць памышканне да 0 градусаў і затым шчыльна яго зачыняць.

● Як бы вам ні падабаўся той ці іншы гатунк башчы, пастаянна вырошчвайце толькі яго на даным участку, г.зн. зыблівацца на адным і тым жа гатунку, не варта, у халоднае лета можна застацца без ураджаджа. Лепш вырошчвайце на участку гатункі розных груп спецыялістаў.

● Пасля ачыстка павільце штамп і асновы буйных галін вачыці спецыяльнымі фарбамі.

● Зімой выдаліце з дрэў гнёзды баярышніцы, залататугі, кладкі яек нягарагна шаўкапрада.

● Як толькі растане снег, збіраюць і знішчыце старыя лісты суніц.

● Рана вясной аглядзеце і абрэжце галіны, паškodжаныя парочкавым пупышкавым клішчам.

● Яшчэ з вясені альбо ранній вясной (адраза, які толькі растане снег) пакрыіце прыстоўныя кругі толем, руберойдам. Гэта падоўжыць шкоднікаў, якія зімуюць у глебе. Пасля шчыльна гэты матэрыял прыміце.

● У час набухання і растування пупышкаў, раніцаў, пакуль тэмпература не перавысіла 10-градусную мяжу, расцяліце пад дрэвамі плёнкі ў страісце жукоў-даўганоскаў яблыньнага кветкаеда, бухаркі, казаркі, вшнэвага даўганоска.

● Жукоў яблыньнага кветкаеда і іншых даўганоскаў яшчэ можна адлавіць, калі яны ўстаўваюць на дрэва. Для гэтага ўстаўваюць у ніжняй частцы штамба клевавыя локі поас.

● Праз два-тры тыдні пасля заканчэння шчынення, калі з'яўляюцца першыя паškodжаныя яблыньнай вяджаркай плады, устаўваюць папасы з мешкавінаю або паперы без клею.

Не забывайцеся, што вальнымі сьцябамі застаюцца пухлі і многія насаскомья: божа кароўка, жуцкі, залатавочка.

«Я магу дараваць. Але забыцца — ніколі...»

Дзень 27 студзеня для гэтых людзей стаў вельмі хвалюючым і радасным. Хвалюючым, таму што зноў давялося ўгадаць мінулае, цяжка перажытыя ваенныя дні. А радасным — таму, што больш чым 60 гадоў таму гэтыя людзі нібы наню нарадзіліся. Менавіта 27 студзеня вянкі канцэнтрацыйнага лагера Асвенцым былі вызвалены. Менавіта таму гэты дзень для іх — як другі Дзень нараджэння... У гістарычнай майстарні гэтым студэнцкім днём было шмат людзей. І разам з буйным вясняні канцлагераў і гэта прысутнічалі тут і праведнікі на родную вясць даследчыкі, гісторыкі, журналісты, студэнткі гістфака, вучні сярэдніх школ. Гаварылі пра Халокост...

— Лагер смерці Аўшвіц цалкам адпавядаў сваёй назве — лагер смерці, — успамінае Леў Адамавіч Валухановіч. — Бо там былі толькі адзін выхад, як казаў камандант пры прыняцці новага ашланога вянну, — выхад праз трубу. Дзякуючы высылкам Чырвонай Арміі, яка 12 студзеня 1945 года пачала генеральнае наступленне, праз два тыдні канцлагер быў ужо вызвалены. Эсэсаўцы ўцякалі так панічна, што пакінулі лагер ажно за чатыры дні да падыходу войскаў Чырвонай Арміі. Наш другі Дзень нараджэння — гэта 27 студзеня, і мы, вызваленыя з Аўшвіца, гаварылі адно аднаму: «Мы нарадзіліся зноў» і, радуючыся, вшнэвалі адно аднаго з жыццём, другім жыццём.

Калі Льва Адамавіча вызвалілі, ён ваажыў усяго 41,5 кг. Але выжыў. Сёння, акрамя напамінаў 28-х гадоў, застаўся ў яго і напамін фізічны — нумарны знак 166012. У лагера не было імёнаў. Былі толькі нумары.

Свой лагерны нумар, выпалены на рудзе, ёсць і ў Аляксандра Васільёўна Барысавы. Вось што яна ўгадвае:

— Я была вызвалена з Асвенцыма ў 8-гадовым узросце. Як сёння памятаю той дзень: жанчыны выйшлі ўсе знімаюцца, худыя — сустракаць нашых. Натуральна, была радасць. А салдаты павінны былі ісці далей. Мяне на руках трымаў малады салдат з перабітаванай галавой. А я, паўсяляга, ад радасці співала яму адну з лагерных песень...

Сёння Аляксандра Васільёўна ўзначальвае грамадскае аб'яднанне «Беларускае асацыяцыя буйных вяннуў германскіх канцлагераў і ўдзельнікаў акупацыйнага супраціўлення ў гады Вялікай Айчыннай ваяны».

Наша арганізацыя была створана ў 1997 годзе, мэта — клопат пра буйных вяннуў. Арганізацыя аб'ядноўвае буйных вяннуў канцлагераў Германіі і іх філіялы. Колькасць буйных вяннуў у тэрыторыі Беларусі — каля 800 чалавек. Сёння пра рэспубліцы

— Я была вызвалена з Асвенцыма ў 8-гадовым узросце. Як сёння памятаю той дзень: жанчыны выйшлі ўсе знімаюцца, худыя — сустракаць нашых. Натуральна, была радасць. А салдаты павінны былі ісці далей. Мяне на руках трымаў малады салдат з перабітаванай галавой. А я, паўсяляга, ад радасці співала яму адну з лагерных песень...

Сёння Аляксандра Васільёўна ўзначальвае грамадскае аб'яднанне «Беларускае асацыяцыя буйных вяннуў германскіх канцлагераў і ўдзельнікаў акупацыйнага супраціўлення ў гады Вялікай Айчыннай ваяны».

Наша арганізацыя была створана ў 1997 годзе, мэта — клопат пра буйных вяннуў. Арганізацыя аб'ядноўвае буйных вяннуў канцлагераў Германіі і іх філіялы. Колькасць буйных вяннуў у тэрыторыі Беларусі — каля 800 чалавек. Сёння пра рэспубліцы

Крымінал

Даслоўна

Намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валяціна КАРАЛЁВА:

— Варта нагадаць, што парадкаў выдат працуючым пенсіянерам вызначае 83 артыкулам Закона «Аб пенсійным забеспячэнні». Паводле гэтага артыкула любяць выдзі пенсій падачас працы, і ў тым ліку пенсіі па інваліднасці, абмяжоўваюцца толькі ў адным выпадку — калі індывідуальны каэфіцыент заробку перавышае 1,3. Прынам ж адзначаць: зароз уносіць якая-небудзь змены ў гэта праблема не плануецца.

Купляй беларускае ПАКАШТУЕМ КІЖУЧ З НЕРКАЙ

УП «Белрыба» ў лютым адкрывае яшчэ адно фірмовае краму ў сталіцы, напрыканцы сакавіка — у Барысаве, а ў найбліжэйшай будучыні яшчэ два гандлёвыя павільёны ў Салігорску.

«Белрыба» па-ранейшаму прапануе пакупнікам самы шырокі асартымент рыбнай прадукцыі. Ужо сёння прадпрыемства запрашае набыць такія віды рыбы, як кіжур і нерка, які адносяцца да сямейства ласасёвых. У хуткім часе ў гандаль паступіць омуль, нэльма чыр і кіжур халоднага водажыцця. Дарчы, «Белрыба» застаецца адным прадпрыемствам, якое рэалізуе ў Беларусі чорную ікру. Апошнюю нельга, вядома ж, назваць нафта даступнай для шырокага слоўна насельніцтва, аднак сетка краму прадпрыемства прапануе далікатэз па спецыяльным кошы — 230 замест 270 тысяч рублёў за 50 грамаў.

Варта нагадаць, што па выніках конкурсу «Прадукт год 2008» прадукцыя прадпрыемства «Белрыба» была адзначана Гран-прый дыпломам 2-й ступені, а ў межах конкурсу «Бранд года-2008» — бронзавым медалём у прафесійнай намінацыі «Карпаратыўны бранд».

Святлана БАРЫСЕНКА.

жылых сведкаў трагедыі Асвенцыма засталася менш за 300 чалавек...

Удзельнікушы, Аляксандра Васільёўна працягвае: «Падтрымліваем цесныя кантакты з цэнтрам Максімільяна Кольбэ ў Фрайбургу. Актыўна супрацоўнічаем са школамі, універсітэтамі, выступачы перад моладдзю. Зараз працуем над выданнем кнігі ўспамінаў вяннуў Асвенцыма, якія паходзяць з Беларусі. Занатавана больш як 150 ўспамінаў. Мы хочам пакінуць гэтую памяць для нашых дзяцей, каб моладзь ведала, якое ў тых часы на нашай зямлі было неклі. Нам вельмі цяжка маральна, але робім гэтую патрыятычную працу для моладзі — каб яны ведалі...»

Сярод прысутных на мерапрыемстве былі і вучні сярэдніх школ. Вікторыя Мартынчык з Мар'іям Горкі, расказала, што ў іхняй школе працую краязнаўчы гурток пад кірунцтвам настаўніка Барыса Мухі.

— Мы сустракаемся з ветэранамі, пісьменнікамі нашай мясцовасці, аўтарамі кніг пра Валіку Айчыную ваяну. І даследаванне тэм Халокоста — адзін з кірункаў нашай дзейнасці. Я ўпершыню тут. Шмат новага даведлася пра гэтую страшную трагедыю. Вельмі ўразілі няпростае лёсы людзей, тых, хто сведчыў сёння пра жалівыя старонкі гісторыі свайго жыцця.

СУСТРАКАЕМ ВЯСНУ Ў БЕЛАРУСКИМ

Каля 150 мадэляў новай калекцыі з лёну «Вясна-лета-2009» выставіла прадпрыемства «Белмастацпромыслы». Большасць строяў зацікавіць моладзь, аднак плануецца выпускаць прадукцыю ўсіх памераў — асабліва ад 50 да 60-га. Усяго ў распрацоўцы паказаных мадэляў ўзяло удзел дванаццаць фабрык аб'яднання.

Марына БЕГУНКОВА, фота аўтара.

Любага сыночка **Аляксандра Валіцкіна** **КУШНЕРА**, які жыве ў г. Гомелі, вішню з 50-годдзем, жадна моцнага здароўя і дабрабыту.
Бацька, г. Орша.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ
Сканворд (27 студзеня) Па гарызанталі: Бубен, Арамыў, Гроз, Трок, Пах, Ялма, Каа, Абух, Ядро, Пас, Каноз, Камбала, Рад, Апак, Мана, Ракетка, Патака, Пералом, Дан, Рэган, Руля, Мжа, Чабан, Анка, Абакан, Вона, Антрагіза, Па вертыкалі: Краўчанка, Град, Хурма, Атам, Каня, Парож, Жукава, Шкала, Тара, Негр, Садох, Алава, Рапа, Артон, Ком, Алука, Квант, Ход, Пала, Нар, Фен, Кокс, Амфара, Канапа, Луб, Ангола, Ганаранка, Мяньюка.

Выйшаў вожык з туману...

І пасяліўся ў Кіеве

У цэнтры Кіева, на скрыжаванні вуліц Залатавароўскай, Рэйтарскай і Георгіеўскага завулка, адкрыты новы помнік. Уша-новае ён не славу тага гістарычнага дзеяча і нават не чалавека, але, тым не менш, гэты персанаж любімы некалькімі пакаленнямі людзей. Гэта галоўны герой мультфільма Юрыя Норштэйна «Вожык у тумане». (Між іншым, у 2003 годзе мультфільм «Вожык у тумане» быў прызнаны лепшым мультфільмам усіх часоў і народаў — паводле вынікаў апытання 140 кінакрытыкаў і мультыплікатараў з розных краін). Ідэю незвычайнай скульптуры прымала і ўвасабіла грамадская арганізацыя «Кіеўская ландшафтная ініцыятыва», якая выступае за захаванне «зялёнага аблічча» Кіева і знаходзіць спосабы надаць новае жыццё старым дрэвам і нават іх рэшткам. Горад ужо ўпрыгожвае цэлая сям'я помнікаў аўтарства гэтых энтузіястаў — у прыватнасці, помнік балерыне, Бураціне, кракадзілу Гене, аслянці Іа-Іа. Прычым галоўнае іскрынка ў скульптурах — выкарыстанне прыродных матэрыялаў. Так, вожык у тумане, які сядзіць на высокай пні, зроблены з дрэва, а калочкі напярэдняй і мультыплікатараў з розных

краін). Ідэю незвычайнай скульптуры прымала і ўвасабіла грамадская арганізацыя «Кіеўская ландшафтная ініцыятыва», якая выступае за захаванне «зялёнага аблічча» Кіева і знаходзіць спосабы надаць новае жыццё старым дрэвам і нават іх рэшткам. Горад ужо ўпрыгожвае цэлая сям'я помнікаў аўтарства гэтых энтузіястаў — у прыватнасці, помнік балерыне, Бураціне, кракадзілу Гене, аслянці Іа-Іа. Прычым галоўнае іскрынка ў скульптурах — выкарыстанне прыродных матэрыялаў. Так, вожык у тумане, які сядзіць на высокай пні, зроблены з дрэва, а калочкі напярэдняй і мультыплікатараў з розных

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ. A crossword puzzle grid with clues in Belarusian. The grid is 15x15. Clues include: 1. Трактарыст, 2. Вуліца, 3. Танац, 4. Род дэльфіна, 5. Возера ў Фінляндыі, 6. Паўтары коварна на Русі, 7. мур-раца, 8. Спарт-смен, 9. Альфа, 10. Прадучыць харчаванне, 11. Рука, 12. Марсы, 13. Краіна, 14. Возера-мора, 15. Дробная вясковая расліна, 16. Гімнастычны прыём, 17. Балны танац, 18. Система сямізначнага гораўнага прыроднага гарбунка, 19. Шэсціна з полелі, 20. Танац, 21. Фота, 22. Род дэльфіна, 23. Возера ў Фінляндыі, 24. Гагунава цукерка, 25. Права трыкоў Шчыры, 26. Высокая лясная, 27. Гагунава сукота, 28. Трубіна з гукава шеста, 29. Пустыня ў Чылі, 30. Уплы белы хлеб, 31. Від берабы, 32. Аліацыйны налічак, 33. Народны склад, 34. Дажыт на ўезд, 35. Мяснінік, 36. Задаткі да палубы, 37. Сілен-сая, 38. Першая трава пасля расу, 39. Сірэніда, 40. Агура ў Грыцы, 41. Частка збору пасажы, 42. Кантынент, 43. Сістэма сямізначнага гораўнага прыроднага гарбунка, 44. Валны танац, 45. Прыток (рэка), 46. Класік, 47. Перавага, 48. Паўчачы касцяны воль, 49. Валны белы прасона, 50. Прыток (рэка), 51. Шэсціна з полелі, 52. Класік, 53. Перавага, 54. Паўчачы касцяны воль, 55. Валны белы прасона, 56. Прыток (рэка).

Сёння Месяц Маладзік. Месяц у сузор'і Рыбаў. Сонца: Мінск — 8.01, Віцебск — 7.56, Магілёў — 7.52, Гомель — 7.42, Брэст — 8.15, Гродна — 8.10. Заход: 16.45, 16.29, 16.35, 16.37, 17.01, 17.07. Дзюжныя дні: 8.44, 8.33, 8.43, 8.55, 8.46, 8.57. Імяніны: Пр. Максіма, Пятра, К. Ганны, Валерыя, Здзіслава, Зянона, Міхала.

Надвор'е на заўтра. Геамагнітныя узрушэнні. 23 студзеня: Віцебск -3.1°C, Мінск -2.0°C, Магілёў -2.0°C, Гродна -1.1°C, Брэст -1.1°C, Гомель -2.0°C. 29 студзеня: Варшава +1.3°C, Вільнюс -2.0°C, Мінск -2.0°C, Масква -8.4°C, Рыга 0.2°C, С-Пецярбург -3.1°C.

29 студзеня 1171 год — створаны манументальны помнік энгіграфіцы Беларусі — Рагвалодаў камянь, вялікая камяніца, якая ўважана за адну з сямі дзевяці валун, на якім па загаду Друцкага князя Рагвалода Барысавіча (у хрысціянстве Васіля) выбіты крыж і надпіс: «В лето 6679 месяца мая в 7 день доспен крест сый. Господи помози рабу своему Василию в крещении именин Роговолоду сыну Борисову». 1886 год — Бенц запатэнтаваў першы аўтамабіль на бензінвым рухавіку. «Кожны дурань ведае, што да зорак не дастаць, а разумныя, не зяртаючы ўвагі на дурняў, спрабуюць». Герберт Лоўрэнс Андэрсен (1914-1999), амерыканскі фізік.

Сляды першых культурных збудаванняў (дзвюх капілаў) былі знойдзены ў Давід-Гарадку падчас археалагічных раскопак Замкавай гары ў 1937-ым і ў 1938 годзе. Археалаг Раман Якімовіч зрабіў выснову: другая капіла ўзведзена пасля пажару на месцы першай; пра тое, як называліся гэтыя багюні — невядома...

тыры царквы: Дзімітраўская, Мікалаеўская, Казьмадзяц'януўская і Васкрасенская. Інвентар 1675 года называе ўжо толькі дзве і адзін касцёл — траба думаць, што неназваны ў інвентары царквы згарэлі ў верасні 1655 года, калі места было спалена войскамі маскоўскага князя Валенкоўскага. У грамеце караля Яна Казіміра ад 2 чэрвеня 1663 года, згадваецца нейкая давід-гарадоцкая царква, якой 22 лютага 1657 года Ян Есіп Дубянецкі запісаў дваццаць залатых; на жаль, у дакументах не сказана, якая гэта царква...

Тут сабралася аўчарня Хрыстова; Праваслаўныя такж тут сабраліся тож, Каб пачуць архірэіскае слова... Пра такую неартадаксальную акалінанасць з рэлігійнага жыцця праваслаўных гарадчужкоў расказаў мне настацель Свята-Казанскага храма протаіерэй Рыгор Казанюшкі...

Першая вядомая нам імяная бажніца — царква святога Дзімітра; яна згадваецца ў гістарычных крыніцах у 1501 годзе і, на думку таго ж Р. Якімовіча, заснавана ў канцы XIV стагоддзя Дзімітрыем Гарадзецкім. Адносна яе ў 1507 годзе піські князь Іван Васільевіч Яраславіч прадкаваў сыну Уладура сваю апошнюю прамаву, Пятрыку А. С. Грушэўскі так пераказаў гэты славны дакумент: «При Городецкой церкви св. Димитрия устанавливается два придела и назначаются штат — три священника и диакон, которые и должны служить ежедневно, сменяясь неделями: в воскресенье и праздники они все должны служить соборно, в приделах служит еженежно по очереди ранняя служба. Сверх того выговаривается условие — петь каждое воскресенье молебны пред образом св. Димитрия, что на воротах, и ежедневно дважды петь литию за упокой души жертвователей. Пинту назначены земельные участки — 8 земель, плата деньгами — главным образом — из сбора татарщины и натуральной — хлебом: на церковь придано 3 земли, десятина с пашни и с огородов, мед с Хотомля, ладан с мыта, вино и свечи с княжеского погребя. В общей сумме — деньгами 15 кл. гр. И хлебом 26 бочек — еженодно...»

У 1751 годзе ў Закаморскай устанавілі іканастас, апісаны У. Караткевічам у зс «Званы ў прадонных азёр»: «... Верх агоны — 18 стагоддзе, цяжкаваты, мсыдовы жываці з фарбамі лёгкіх пахульмі, але затое па-беларуску грунтоўнымі. А ў ім дзве рэчы 17-га, ну, можа, самага пачатку 18 стагоддзя. Маці Божая і Спас. Адвечная жаночка Маці і адвечная туга за людзей. Гэта здаваў: і на жаль, аклад скарывае ўсё, акрамя аблічча і тонкіх, любючых рук, і разгледзець гэта больш дакладна не ўдаецца. Але ўсё адно гэтыя твары, гэтыя рукі, гэтыя вялікую цышню і вялікі спакій закінутага будынка, гэтую драму і пільнае сонца — немагчыма забойць...»

У канфесійным жыцці гарадчужкоў бывалі і тэжніны разрэзні — так, у 1814 годзе ў Васкрасенскай царкве рабіўся зьвон, які важаў 35 пудоў. Благачынным протаіерэем Пятро Яфімовіч склаў парты ў Пінскае Духовнае Праўленне з просьбаю дазваліць аднавіць яго; 27 красавіка 1815 года Пінска павадалі пра гэта ў Мінскую Духовную Кансісторыю. У вась 22 траўня 1815 года вышэйшае начальства настанавіла: «... означены... церкви колокол... добавив нужного материала за церковную сумму... перелить дозволить...»

ЛЕАНІД ДРАНЬКО-МАЙСЮК

ВЕРА

Давід-гарадоцкія святыні

Ад пачатку свайго існавання Закаморская была могілкавай царквой, у ёй адлявалі і дывляючы нябожчыку і служачы дваўноч на год — на Юр'е і на Пакровы; яна была прылісна да Васкрасенскага, а цяпер да Свята-Казанскага храма... У не архітэктурны даражы, прыглядваючыся заходня, барочныя рысы, якія ў прамастоў называліся ўніяцкімі, таму, пэўна ж, невыпадкова, што менавіта ад яе нябесных сцен пры Пінсудскім вернікі неаднойчы хадзілі храсным ходам у вёску Альпень, дзе тады існавала грамадзянская каталіцкая парафія. І, пэўна ж, хадзілі сустракаць папскага візітатара; у сваёй кніжцы «Унія на Палессі», прысвечанай душпаствару альпёўскіх уніяцкаў Вячаславу Аношку, Вініцку Ад-важыні (квэндз Язэп Германовіч) у вершы «Госць з Рымадаў» такі малонак: «... званы радасна б'юць»

У канфесійным жыцці гарадчужкоў бывалі і тэжніны разрэзні — так, у 1814 годзе ў Васкрасенскай царкве рабіўся зьвон, які важаў 35 пудоў. Благачынным протаіерэем Пятро Яфімовіч склаў парты ў Пінскае Духовнае Праўленне з просьбаю дазваліць аднавіць яго; 27 красавіка 1815 года Пінска павадалі пра гэта ў Мінскую Духовную Кансісторыю. У вась 22 траўня 1815 года вышэйшае начальства настанавіла: «... означены... церкви колокол... добавив нужного материала за церковную сумму... перелить дозволить...»

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь РЕГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕПЯ: І. БАРАНОУСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПІВІЧ, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРАТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСКОЎ, П. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СПЛАНЕЦКАЯ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ШЭЦЬЛІХ, П. ЦІМОХА, І. ЦІШЧАНКА. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тан./факс); адрэсаваны паштоў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджванне — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, саратарыята — 292 05 82, аддзялення за выпуск дадаткаў: «Чыронья змяна» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласныя карэспандэнты: у Брэсце: 20 37 99, Віцебску: 43 23 74, Гродзе: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічх: 47 26 02, Магілёве: 32 34 31; бухгалтэры: 292 22 03; прыём рэкламы тан./факс: 287 17 29, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс: 292 04 52. e-mail: www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.minsk.by

Але што тэжніны дарэзні і параўнанні з вогненным плямам! 22 красавіка 1839 года згарэла Васкрасенская царква, і ўсё той жа протаіерэй Пятро Яфімовіч у сваім праэшні пісаў архіепіскапу Мінскаму і Гродзенскаму Міканору: «Ночью в 10 часов с 22 на 23 число... месяца апреля, возникший недалеко моего дома ужасный пожар в местечке Давидгородок, истребил собственный мой дом, при нем находившееся строение и все имущество мое... Покорнейше прошу... уважить мою старость... дабы и мне, подобно прочим испытанным подобные несчастья, и поныне в местечке Турове не содержании господина Ивана По-тоцкого Старосты Каневского. Служение имеет в Туровском Римском Костеле...» і г.д. Нягледзячы на непаслуштанне ўніяцкіх святароў, стыл вядомасці спакійны — гэта гаворыць пра тое, што: 1) Яна складалася пры імператары Паўлу, які запаволь паўлітыку Кацпрыны ІІ адносна хуткага пераводу ўніяцтва ў праваслаўе; 2) Мабыць, характар праўлення давід-гарадоцкага дзеятэначальства іерэя Яўхіма Сянкевіча быў мяккі...

А ХТО — СВАТ?

У сваты маглі ісці бацькі маладога, яго старэйшыя родны брат, сябры, так званая дружына маладога, хросныя бацькі, якіх далей і будуць называць сватамі. Гэта залежала ад традыцый мясцовасці. Аднак амаль што паўсюдна адной з галоўных фігур у падзеях і абрадах пераходзілібога перыяду, а таксама ў рытуале самаго вяселля з'яўляўся сват. Звычайна гэта быў хросны бацька жанчыны. Але, калі па некаторых прычынах хросны бацька не мог выконваць функцыі свата (пахваў жонку, развёўся, а, можа, увольне, не стварыў сваю сям'ю), то сватам абіраў мужчыну ва ўзросце пасля 40 гадоў, які павінен быў абавязкова мець жонку і дзяцей, валоць пэўным грамадскім аўтарытэтам, мець здольнасць кіраваць домам падзеяў і падтрымліваць неабходны рытм святочнай падзеі. Калі сват заходзіў у хату нявесты, ён мог тройчы стукнуць пятай левай нага аб парог і шэпча кажаць: «Яны маўчаць (маюцца на ўвазе продкі гаспадароў хаты) і вы маўчыце (г.зн. новыя гаспадары), слова супраць не кажыце». З таго моманту, як сват перастуіць парог хаты будучай нявесты, пачынаўся адказны пераходзілібога перыяд. Яго сэнс зводзіўся да таго, каб перакінуць масток узаемапаважання і ўзаемапавагі паміж двума радамі. Калі гасціям былі рады, перш за ўсё іх запрашалі за стол. Падчас застолья вяліся насмешныя размовы, і больш за ўсё, які не здасца гэта дзіўным нашым сучаснікам, размова мела эканамічны характар: дзе маладыя будуць жыць пасля вяселля, што будзе дадзена ў прыданне за жанком, за нявестай і г. д. Звычайна сват накіроўваўся «на заручыны» з боханам хлеба і пляшкай гарэлка. Пляшка гарэлка «хадзіла» па сталце паміж удзельнікамі сватаўсваё, а бохан хлеба маці нявесты павіна была падзяліцца на столікі кавалачкаў, колькі людзей сядзела за святочным сталом. Сватаўство лічылася пасляхвоым, калі напрыканцы вяселья маці будучай нявесты выконвала глыбока сімвалічны рытуал: у пляшку, якую прынёс сват, яна насыпала зерне жыта, загортвала ў ручнік і вяртала гошцю, што азначала: «Пасянае зерне абавязкова прарасце новым коласам». Потым гэтым зернем маці жаніха пачастуе хатніх птушак. Людзі сталі ведаць ведалі такія-сякія хітрыкі. Калі пойдзеце да будучай нявесты ў сваты, няхай першым заходзіць сын. Шапку перад яе бацькамі не здымаюць, пакуль гасцей не запрасяць за стол. Калі хтосьці з тых, хто прыйшоў у сваты, здолее знесці з хаты нявесты лыжку, то сын будзе ў хаце гаспадаром і жонка яго ніколі не пакіне. Праз тры месяцы пасля вяселля лыжку неабходна падкінуць назад — у хату нявесты.

Усімніхмся! Планы на вечар: 1) супаць нервы; 2) пагаварыць з жонкай; 3) супакоць нервы. На задняй частцы кузава бруднага гузіка: «АБГАНЯЙ! Хтосьці чакае твае ныркы...» Зноў у інтэрнэце тырчыць? У перадачу «Чакан мяне» тэрмінова патрабуюцца глядзчы, якія ўмеюць плакаць, глядзчы на абсалютна незнамых людзей.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выыходзіць 250 разоў на год. Тыраж 33.538. Індэк 63850. Зак. № 487. Нумар падпіскі у 1930. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12